

BJARNE NØRRETRANDERS: Sovjetologiens metodproblemer, Berlingske forlag, København 1978, 158 s.

Tanskalaista Neuvostoliittoon ja Itä-Eurooppaan kohdistunutta tutkimusta on leimannut historiallisuus, sen rajoittuminen sellaisen lähdeaineiston käsittelyyn, mihin traditionaaliset historian menetelmät ovat hyvin »pureutuneet». Niinpä prof. *Nørretranders*, joka on mm. pohjoismaisen idäntutkimuksen komitean (Nordiska kommittén för öststatsforskning) puheenjohtaja ja Itä-Euroopan historian professori Kööpenhaminan yliopistossa, on tehnyt aikaisemmin tutkimuksia mm. Iivana Julmasta ja

Venäjän vallankumouksesta («The Shaping of Czardom under Ivan Groznyi», 1964 ja »Den russiske revolution», 1967).

»Sovjetologiens metodeproblemer» on tältä kannalta uusi aluevaltaus politologiseen suuntaan. Teos ei ole länsimaisen sovjetologian uuden behavioralistisen suunnan varauksettomman hyväksymisen kannalla. Itse asiassa Nørretranders keskittää huomionsa sellaisiin »vanhoihin» teoreetikoihin kuin *Karl Wittfogel*, *Milovan Djilas*, *Bertram Wolfe*, *Zbigniew Brzezinski* ja sovjetologian historian valossa tarkastelee sen viimeaikaisinta kehitystä. Tanskalaiselle lukijalle esitetään totalitarismin käsitteestä käytyä keskustelua, behavioraalista vallankumousta, mutta myös marxilaisen tutkimuksen kehitystä.

Teoksen sanoma kiteytyy kuitenkin sovjetologian tarpeellisuuden osoittamiseen. Nørretranders näkee paljon vaihua määritelläkseen monitieteisen sovjetologian akateemiset kriteerit tyydyttävällä tavalla. Toisaalta hän argumentoi, että lisääntyvät kontaktit Neuvostoliiton suuntaan edellyttävät tutkimukseen vastaavaa lisäämistä: »sovjetologian käyttöarvo yhteiskunnalle on yhtä suuri kuin ne ongelmat (jotka syntyvät) yhteiskunnan yhteistyöstä Neuvostoliiton kanssa.»

Ruotsissa akateemisen Neuvostoliittoon kohdistuvan tutkimuksen nousu tapahtui Uppsalan yliopiston idäntutkimuksen organisoinnin myötä. Kööpenhaminan »Slaviska institutionen» on käynyt läpi vastaavanlaisen uudelleen organisoinnin ja Nørretranders johtajanaan tämä laitos tulee muuttamaan sen kuvan, että Tanska olisi Itä-Euroopan tutkimuksen takamaastoa.

Ilmari Susiluoto